

TOELICHTING OP DE NORMENSET DONATIEPLATFORMS

I. Introductie

Goeddoen (filantropie) is volop in ontwikkeling en daarbij ontstaan nieuwe manieren van goeddoen. Daarom is in de toekomstvisie voor de Erkenningsregeling sprake van een verbreding van de scope van de Erkenningsregeling. Juist een brede toegankelijkheid voor initiatieven in het goeddoen en een groot aantal organisaties dat zichzelf onder toezicht stelt, maakt de zelfregulering van de Erkenningsregeling sterk. Naast de 'klassieke' goede doelen is daarom onderzocht of ook andere doelgroepen een plaats kunnen krijgen in de zelfregulering. Donatieplatforms zijn de eerste van die doelgroepen.

Met donatieplatform wordt in dit verband bedoeld een zelfstandige organisatie die een donatieplatform exploiteert. Het gaat dus niet om goededoelenorganisaties die onder de eigen vlag een donatieplatform faciliteren. Onder III (Gemaakte keuzen) staat een uitgewerkte definitie.

II. Realisatie van de opdracht

De Stuurgroep Erkenningsregeling heeft de Commissie Normstelling verzocht om te onderzoeken of een normenset voor donatieplatforms kan worden ontwikkeld. De Commissie Normstelling is daarin geslaagd. Daarbij is advies ingewonnen van twee experts uit het werkveld. Ook is een viertal donatieplatforms als klankbord betrokken.

De Commissie Normstelling introduceert een nieuwe categorie normen speciaal afgestemd op donatieplatforms die naar het oordeel van de Commissie Normstelling een kwaliteitsstandaard zet om het geefvertrouwen en, meer in het algemeen, het samenlevingsvertrouwen te borgen.

III. Gemaakte keuzen

Bij het schrijven van deze nieuwe normenset is gekozen voor een platform dat voldoet aan de volgende criteria:

Een donatieplatform is een particuliere organisatie met privaatrechtelijke rechtspersoonlijkheid, met volledige rechtsbevoegdheid, gevestigd in Nederland.

Een donatieplatform:

- faciliteert online crowdfunding door middel van donaties;
- functioneert als intermediair tussen groepen van geldgevers en doelen waaraan gegeven kan worden waarbij de geldgever geen of slechts een symbolische (dat wil zeggen: een zeer kleine) tegenprestatie ontvangt voor zijn of haar donatie; er is voor de geldgever geen sprake van interest of rendement in welke vorm dan ook;
- heeft geen zeggenschap over de besteding van de donaties;
- is een zelfstandige juridische entiteit en is niet een onderdeel van een goededoelenorganisatie conform de definitie van de Erkenningsregeling voor goede doelen;
- is niet een crowdfundingplatform dat onder het toezicht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) valt;
- heeft geen winstogmerk.

1. Voor nu nog geen winstoogmerk

Naar het oordeel van de Commissie is het op dit moment verstandig donatieplatforms met een winstoogmerk buiten de regeling te laten. Het aantal donatieplatforms dat ten gevolge hiervan in aanmerking komt voor deze nieuwe Erkenningsregeling voor donatieplatforms, is daardoor evenwel beperkt. Op een later moment kan overwogen worden donatieplatforms met een winstoogmerk in de regeling op te nemen

2. Framework van de normen

Voor donatieplatforms geldt dat zij niet alleen intermediair zijn tussen vrager en gever, maar ook zelf als organisatie maatschappelijke waarde creëren. Die maatschappelijke waardecreatie bestaat voornamelijk uit twee aspecten. Enerzijds het helpen van vragers om hun geefvragen te realiseren. En anderzijds het creëren van maatschappelijk draagvlak onder die geefvragen. Voor de realisatie van die maatschappelijke waarde heeft het als voornaamste interventie gekozen voor de exploitatie van een donatieplatform.

Eén en ander betekent dat een donatieplatform ook zelf een maatschappelijke missie heeft en daarmee een hoofddoel en een doelgroep (hoe breed misschien ook), zoals gedefinieerd in de kernbegrippen van de Erkenningsnormen. Voor het framework van de normen is dan ook vastgehouden aan het framework dat ook voor goede doelen geldt. Dat framework bestaat uit de hoofdstukken missie, middelen, organisatie, impact, governance, integriteit, verantwoording en belanghebbenden.

3. Categorie B als uitgangspunt

Als uitgangspunt is genomen de normen voor goede doelen, categorie B. Dat is de omvang die het beste past bij de donatieplatforms die in beeld zijn, te weten totale baten van € 100.000 tot € 500.000. Deze normen zijn aangepast en aangevuld naar de specifieke aard van donatieplatforms.

4. Geen grenzen aan de doelstellingen waarvoor mag worden gegeven

In de Erkenningsregeling voor goededoelenorganisaties is sprake van een duidelijke afbakening van 'filantropie'. Een goededoelenorganisatie is een organisatie die een maatschappelijke verbetering beoogt, daarvoor fondsenwerving inzet en die werkt conform het principe 'door ons, voor anderen.'

In crowdfunding blijkt dat dit 'door ons, voor anderen'-principe door de gever niet zo belangrijk wordt gevonden. Mensen geven ook wanneer iemand iets vraagt voor zichzelf. Te denken valt aan een geefvraag voor de kosten van een operatie van een eigen kind, of een geefvraag voor de kosten van een nieuwe rolstoel voor de vrager zelf, of een geefvraag voor een kunstproject van de kunstenaar als vrager zelf.

Goeddoen (filantropie) definiëren aan de hand van het 'door ons, voor anderen'-principe past niet bij de praktijk van crowdfunding. Uit de consultatie van experts blijkt dat ook in het wetenschappelijk discours de definitie van filantropie aan het opschuiven is. In het discours wordt de motivatie van de *gever* gezien als uitgangspunt om te spreken van filantropie. Dat maakt het 'door ons, voor anderen'-principe niet onbelangrijk, maar wel minder absoluut.

Om te borgen dat de normen aansluiten bij het maatschappelijk verkeer, heeft de Commissie Normstelling ervoor gekozen geen beperkingen te stellen aan wat de geefvraag mag zijn (mits de geefvraag binnen de grenzen van de wet blijft). Wat betreft de geefvraag wordt het 'door ons, voor anderen'-principe dus losgelaten.

5. Disclaimer met betrekking tot de reikwijdte

Naar zijn aard heeft een donatieplatform geen zeggenschap over de besteding van het geefgeld. Dat is anders dan bij goede doelen, waarbij met partners in de uitvoeringsketen contractafspraken kunnen worden gemaakt over de besteding en rapportage. Crowdfuning wordt veelal gebruikt voor eenmalige en vaak ook kleinschalige initiatieven. Daarop past contractering niet als ketenverantwoordelijkheid.

Ook donatieplatforms hebben een ketenverantwoordelijkheid, namelijk in hun screening van vragers en in de informatievoorziening over en door de vrager. Deze moet zodanig zijn, dat de gever zelf een afweging kan maken of de vrager de giften zal besteden zoals wordt beloofd.

In het kader van de Erkenningregeling voor donatieplatforms wordt het platform als organisatie getoetst, het platform heeft geen zeggenschap over de bestedingen door de vragers. Ten onrechte kan de indruk ontstaan dat ook de vragers op een Erkend Donatieplatform zijn getoetst. In de disclaimer wordt duidelijk gemaakt dat dit niet het geval is.

IV. Normen bij de specifieke aard van donatieplatforms

De normen voor donatieplatforms hebben betrekking op twee belangrijke aspecten. In de eerste plaats op het platform zelf als organisatie. En in de tweede plaats op de verantwoordelijkheid die het platform neemt voor de vrager. Die vrager is immers uitvoerder van de impact die de gever beoogt.

Voor de normen met betrekking tot het platform zelf, kon voor een belangrijk deel worden gebouwd op de normen voor goededoelenorganisaties. Voor de normen die betrekking hebben op de verantwoordelijkheid die het platform neemt voor de vragers, gold dat niet. Daarvoor zijn nieuwe normen ontwikkeld, mede op basis van ingewonnen advies.

Hieronder volgen de belangrijkste thema's.

A. Presentatie van de geefvraag

De gever moet kunnen bepalen of hij/zij erop vertrouwt dat de vrager het geefgeld zal besteden zoals hij/zij belooft. Het donatieplatform kan die besteding niet controleren, daarvoor is het aantal vragers vaak simpelweg te groot. Het donatieplatform kan wel verantwoordelijkheid nemen voor een zorgvuldige presentatie van de geefvraag. Daarnaast kan het platform duidelijkheid geven over de eigen beleidsregels, bijvoorbeeld wat gebeurt wanneer meer of juist minder wordt gegeven dan waar de vrager om vraagt. Normen die hierover gaan zijn opgenomen onder 2.2. 'Werving voor de geefvraag.'

B. Bescherming van het geefgeld

Geld dat wordt gegeven is niet voor het platform, maar voor de geefvraag. Het platform kan wel kosten inhouden op de giften. De donatie minus die kosten, is het geefgeld dat aan de vragers dient te worden uitgekeerd. Zo kan de vrager de belofte realiseren. Tussen het moment van geven en het moment van uitkeren aan de vrager, is het donatieplatform de houder van het geefgeld: het houdt het geefgeld, maar niet voor zichzelf. Het geefgeld dient dus afgescheiden te blijven van de eigen middelen van het donatieplatform, bijvoorbeeld op een rekening derdengelden. Welke deel van een gift zal worden uitgekeerd aan de vrager en hoe tot het moment van uitkeren het geefgeld wordt beschermd, is geregeld in hoofdstuk 3 onder '3.2. Beheer van financiële middelen' en '3.3. Kosten van het platform.'

C. Verantwoording door de vrager

Het derde kenmerkende vraagstuk, is de verantwoording door de vrager: hoe weet de gever dat de vrager inderdaad het geld heeft besteed zoals beloofd? Hieraan zitten twee aspecten: deugt de vrager? En: maakt de vrager waar wat wordt beloofd? Voor dit eerste aspect geldt dat het platform duidelijk maakt wie wel en wie niet via het platform geefvragen mag stellen en welke criteria daarvoor gelden. Ook dient het platform de identiteit van de vrager te controleren. Voor het tweede aspect geldt dat het platform moet faciliteren dat de vrager updates geeft aan de gever over de realisatie van de geefvraag. Deze twee aspecten zijn geregeld in hoofdstuk 4 onder '4.1. Geefvragen en het hoofddoel', '4.2. De vrager' en '4.3. Besteding van het geefgeld.'

D. Beloningsregeling

In norm 5.2.2. wordt de "van toepassing zijnde beloningsregeling" genoemd. Deze regeling is nog niet opgesteld. De Commissie Normstelling heeft de Adviescommissie Beloningsregeling om advies gevraagd. De beloningsregeling zal te zijner tijd worden gepubliceerd.

Commissie Normstelling
Amsterdam, oktober 2022

*****